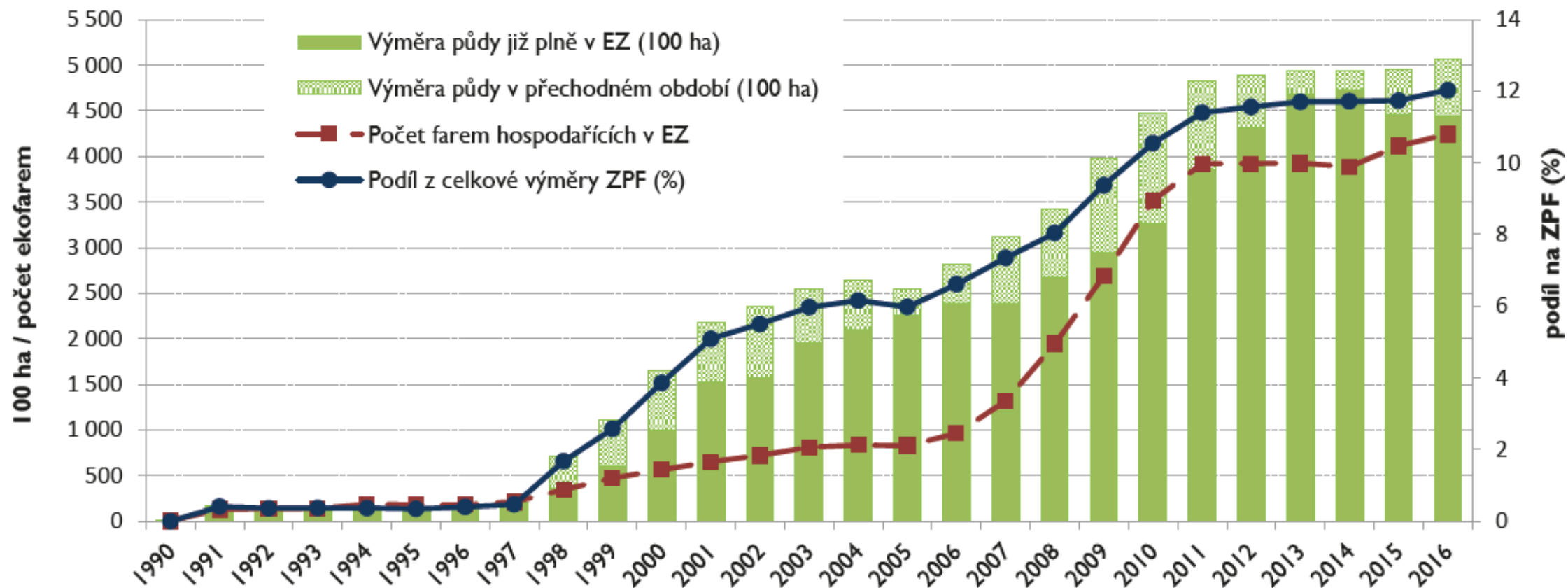

Ekologické zemědělství.

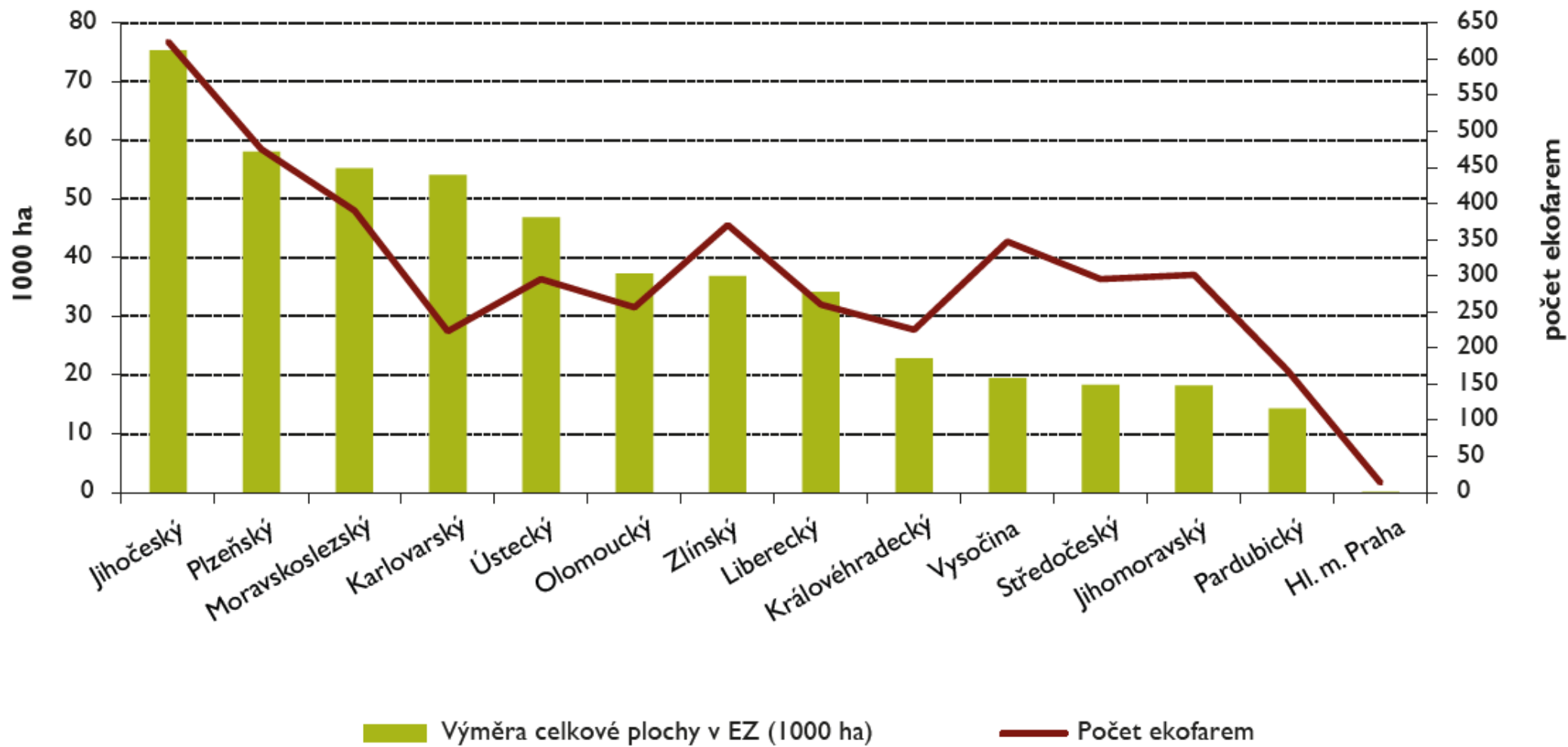
JUDr. Jana Tkáčiková, Ph. D.

Graf I Vývoj celkové výměry půdy a počtu farem v EZ a podílu na celkovém ZPF (1990–2016)

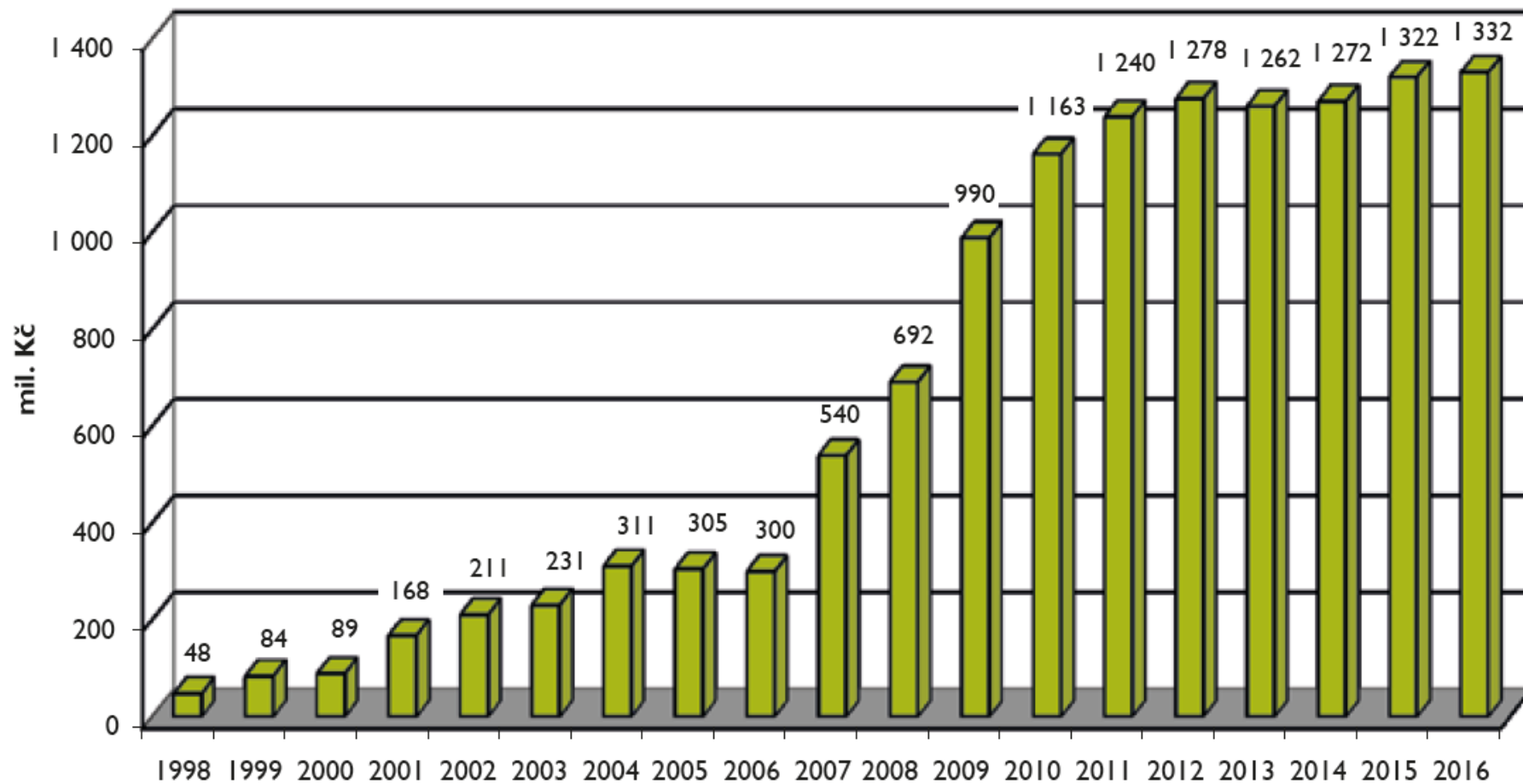
Zdroj: MZe a REP (údaje vždy k 31. 12. daného roku); zpracoval ÚZEI.

Graf 2 Počet ekofarem a výměra celkové plochy v EZ v krajích ČR v roce 2016

Zdroj: REP (údaje k 31. 12. 2016); zpracoval ÚZEI.

Graf 9 Vývoj dotací v EZ (1998–2016)

Pozn.: Celková podpora představuje od roku 2004 objem požádaných namísto do té doby uváděných vyplacených dotací, které jsou vypláceny vždy v průběhu následujícího roku.

Zdroj: MZe; zpracovala ČTPEZ.

Způsoby zemědělského hospodaření

Konvenční = intenzifikace a maximalizace

Precizní = efektivizace a optimalizace

Integrované = udržitelnost a racionalizace

Ekologické = udržitelnost a holistický přístup

Biodynamické = individualizace a etika

Ekologické zemědělství

Celkový systém řízení zemědělského podniku a produkce potravin, který spojuje

- osvědčené environmentální postupy,
- vysokou úroveň biologické rozmanitosti,
- ochranu přírodních zdrojů,
- uplatňování přísných norem pro dobré životní podmínky zvířat
- a norem produkce v souladu s poptávkou rostoucího počtu spotřebitelů po produktech získaných za použití přírodních látek a procesů.

Dvojitá společenská role

- Zajištění specifického trhu reagujícího na spotřebitelskou poptávku po ekologických produktech
- Veřejné statky přispívající k ochraně životního prostředí a dobrým životním podmínkám zvířat, jakož i k rozvoji venkova.

Ekologické zemědělství v ČR

Zdroj:

<http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/ekologicke-zemedelstvi/ekologicke-zemedelstvi/>

- Specifika českého ekologického zemědělství
 - Extenzivní chov masného skotu, koz a ovcí v zemědělsky méně příznivých oblastech
 - Produkce masa, mléka a mléčných výrobků
 - Pozvolný růst ploch s rostlinnou výrobou
 - Přispívá k zaměstnanosti a udržení obyvatel zejména v ekonomicky i geograficky okrajových regionech
 - Zachování tradičního rázu krajiny
 - Atraktivita pro turistický ruch
- Cíle Akčního plánu ekologického zemědělství do roku 2020
 - „Zvýšit životaschopnost ekofarem při současném zachování přínosů pro životní prostředí a welfare zvířat (spravedlivé ceny a efektivní a současně šetrná forma bioprodukce)“
 - „Vybudovat stabilní trh biopotravin s významným podílem biopotravin českého původu (vyrobených z domácích biosurovin) a zvýšit důvěru a spotřebu biopotravin“
 - „Fungující spolupráce v rámci celého dodavatelského řetězce (fungující odbyt)“

Právní rámec

- [Nařízení Rady \(ES\) č. 834/2007 o ekologické produkci](#)
- Prováděcí nařízení Komise (ES) č. 889/2008
- Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství
- Prováděcí vyhláška č. 16/2006 Sb.
 - [Metodické pokyny](#)
- **Nový právní rámec s účinností od 1. 1. 2021**
 - [Nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2018/848](#)
 - [Návrh novely zákona č. 242/2000 Sb.](#)

Co přináší nová právní úprava?

► Blíže viz

http://eagri.cz/public/web/file/645377/Co_prinasi_nove_narizeni_EP_a_R_c._848_2018.pdf

Ekologická produkce

Cíle

Zásady

Obecné
Zvláštní

Pravidla

Obecná
Zvláštní

CÍLE ekologické zemědělství

- ▶ přispívat k ochraně životního prostředí a klimatu
- ▶ zachovávat dlouhodobou úrodnost půdy
- ▶ přispívat k vysoké míře biologické rozmanitosti
- ▶ významným způsobem přispívat k netoxickému životnímu prostředí
- ▶ přispívat k dodržování přísných norem pro dobré životní podmínky zvířat a zejména uspokojovat jejich druhově specifické etologické potřeby
- ▶ podporovat krátké distribuční kanály a místní produkci v různých oblastech Unie
- ▶ podporovat zachování vzácných nebo původních plemen, jimž hrozí vyhynutí
- ▶ přispívat k rozšiřování nabídky rostlinného genetického materiálu přizpůsobeného specifickým potřebám a cílům ekologického zemědělství
- ▶ přispívat k vysoké míře biologické rozmanitosti, a to zejména za použití různého rostlinného genetického materiálu, jako je ekologický heterogenní materiál a ekologické odrůdy vhodné pro ekologickou produkci
- ▶ podporovat rozvoj ekologických šlechtitelských činností s cílem přispět k zajištění příznivých hospodářských vyhlídek sektoru ekologické produkce

Obecné ZÁSADY ekologického zemědělství

- ▶ respektování přírodních systémů a cyklů a zachování a zlepšení stavu půdy, vody a vzduchu, zdraví rostlin a zvířat a rovnováhy mezi nimi
- ▶ zachování přírodních krajinných prvků
- ▶ odpovědné využívání energie a přírodních zdrojů
- ▶ produkce vysoce kvalitních potravin a jiných zemědělských produktů zemědělství
- ▶ zajištění integrity ekologické produkce ve všech fázích produkce, zpracování a distribuce potravin a krmiva
- ▶ vhodné koncipování a řízení biologických procesů na základě ekologických systémů využívajících přírodní zdroje, které jsou danému systému řízení vlastní
- ▶ omezení využívání vnějších vstupů
- ▶ přizpůsobení procesu produkce s ohledem na hygienickou situaci, regionální rozdíly v ekologické rovnováze, klimatické a místní podmínky, stupně rozvoje a zvláštní chovatelské postupy
- ▶ dodržování vysoké úrovně dobrých životních podmínek zvířat při respektování jejich druhově specifických potřeb

Zvláštní ZÁSADY ekologického zemědělství

- Zvláštní zásady vztahující se na zemědělské činnosti a akvakulturu
 - Zvláštní zásady vztahující se na zpracovávání ekologických potravin
 - Zvláštní zásady vztahující se na zpracovávání ekologického krmiva
-

PRAVIDLA ekologické produkce = povinnosti hospodářských subjektů

- Obecná
 - Používání pouze povolených látek a produktů
 - Zákaz používání GMO
 - Zákaz klonování zvířat
 - Zákaz používání ionizujícího záření
 - Požadavky na oddělenou konvenční, přechodnou a ekologickou produkci
- Zvláštní
 - Pravidla rostlinné produkce
 - Pravidla živočišné produkce
 - Pravidla produkce pro řasy a živočichy pocházející z akvakultury
 - Pravidla produkce pro zpracované potraviny
 - Pravidla produkce pro zpracované krmivo
 - Pravidla produkce pro víno
 - Pravidla produkce pro kvasinky používané jako potraviny nebo krmivo
- Povinnost přijímat bezpečnostní opatření, kterými se zabráňuje kontaminaci produkty nebo látkami, které nejsou povoleny pro použití v ekologické produkci

Pravidla pro přechodné období

- ▶ Platí všechna pravidla ekologické produkce
- ▶ Možnost zpětného uznání předcházejícího období
- ▶ Produkty vyprodukované během přechodného období nelze uvádět na trh jako ekologické produkty ani jako produkty z přechodného období.
 - ▶ Výjimky pro vyjmenované produkty z přechodného období
 - ▶ rozmnožovací materiál rostlin
 - ▶ jednosložkové potravinové nebo krmivové produkty rostlinného původu
- ▶ Přechodná období pro jednotlivé druhy produkce

Výjimky z pravidel ekologické produkce

- ▶ Na žádost
 - ▶ Dočasnost, důvodnost
- ▶ Ministerstvo zemědělství
 - ▶ vazné ustájení skotu v malých zemědělských podnicích;
 - ▶ zásahy na zvířatech;
 - ▶ přivedení konvenčních zvířat na ekologickou farmu;
 - ▶ souběžný chov stejného druhu zvířat v ekologickém a konvenčním režimu;
 - ▶ použití syntetických vitamínů A, D, E pro přežvýkavce;
 - ▶ povolení složek potravin zemědělského původu nezískaných z ekologického zemědělství;
 - ▶ při katastrofických událostech
 - ▶ přivedení zvířat mimo ekologický chov, opětovné vytvoření včelínů s včelami mimo ekologický chov, používání jiných než ekologických krmiv, krmení včel medem, cukrem nebo cukrovým sirupem z ekologické produkce, použití většího množství oxidu siřičitého, jestliže výjimečné klimatické podmínky daného roku sklizně poškodí zdravotní stav ekologických hroznů, obnovu nebo opětovné vytvoření populace akvakultury živočichy pocházejícími z konvenční akvakultury.
- ▶ Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
 - ▶ použití konvenčních osiv a vegetativního rozmnožovacího materiálu

Evidence a databáze

- ▶ Registr ekologických podnikatelů
- ▶ Registr ekologických osiv a rozmnožovacího materiálu
- ▶ Od roku 2021
 - ▶ Databáze ekologicky chovaných zvířat a mladých jedinců z akvakultury

Jak se stát ekologickým zemědělcem?

Kontrola

- ▶ Ministerstvo zemědělství
 - ▶ Uplatňování správněprávní odpovědnosti za porušení právních povinností
 - ▶ Projednání přestupku a uložení pokuty anebo rozhodnutí o uložení zvláštního opatření
- ▶ Pověřené subjekty
 - ▶ Pro vydávání osvědčení o původu bioproduktu, biopotraviny nebo ostatního bioproduktu a provádění kontroly a dalších odborných úkonů
 - ▶ Právníké osoby (KEZ, o.p.s., ABCERT AG, Biokont CZ, s.r.o., BUREAU VERITAS CERTIFICATION CZ, s.r.o.)
 - ▶ Veřejnoprávní smlouva s Mze
 - ▶ Organizační složky státu (ÚKZÚZ, SVS, SZPI)
 - ▶ Dohoda s Mze
 - ▶ Kontrola ekologické produkce v rámci kompetencí dle příslušných kompetenčních zákonů

Společná zemědělská politika a ekologické zemědělství

- ▶ Průvodce možnostmi podpory pro ekologické producenty v Evropě
- ▶ Přímá podpora
 - ▶ Jednotná platba na plochu
 - ▶ Platby na zemědělské postupy příznivé pro klima a ochranu životního prostředí
 - ▶ Ekologické zemědělství považováno za rovnocenný postup
- ▶ Dotace v rámci Programu rozvoje venkova
 - ▶ Opatření Ekologické zemědělství
 - ▶ Pro přechodné období
 - ▶ Pro ekologickou produkci
 - ▶ Nařízení vlády č. 76/2015 Sb. a nařízení vlády č. 331/2019 Sb.
 - ▶ Metodika

Použité a doporučené zdroje

- <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/ekologicke-zemedelstvi/>
- [Dvorský J., Urban J. Základy ekologického zemědělství. ÚKZÚZ, 2014.](#)
- <https://www.kez.cz/>
- <https://www.biokont.cz/>